

Samuel Larsson

Kommunstyrelsen

Antagande av delegationsordning för kommunstyrelsen

Ärende

Kommunledningskontoret har initierat en samlad översyn av nämndernas delegationsordningar. Projektet har resulterat i en mall med gemensamma delegationer för kommunens nämnder. Mallen har förankrats med nämndernas ordföranden och ligger till grund för föreliggande ärende som innebär att en ny delegationsordning antas för kommunstyrelsens verksamhet.

När det gäller kommunledningskontorets delegationer innebär förslaget få förändringar. En del av tilläggen sker till följd av att åtgärder som hittills genomförts som verkställighet istället omklassats som delegationer, exempelvis vad gäller att utse tjänstemän i beredskap och att anta befattningsanalys. Andra förändringar kommer sig av att bemyndiganden och fullmakter har omklassats till delegationer, såsom är fallet med att utse ombud att föra kommunstyrelsens talan. Vad gäller tillägg i kommunledningskontorets delegationer i materiell mening innebär förslaget följande:

- överklaga dom eller annan myndighets beslut som innefattar ändring av ett beslut som fattats med stöd av delegation (p 1.5.3)
- försälja lösöre av uppenbart mindre betydelse upp till ett värde om 100 000 kronor (p 3.3.5)
- upplåta nyttjanderätt för en tid av högst fem år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger en miljon kronor (p 4.2.2)

Kommunledningskontoret ser en stor fördel i att nämndernas delegationsordningar ges samma grund och bedömer att det förslag som tagits fram till ny delegationsordning för kommunstyrelsen är väl avvägt.

Samuel Larsson

Kommunledningskontorets förslag till beslut**Kommunstyrelsens beslut**

1. Kommunstyrelsen antar föreslagen delegationsordning för kommunstyrelsen.
2. Kommunstyrelsen upphäver delegationsordning för kommunstyrelsen som antogs av kommunstyrelsen den 11 februari 2019 (§ 31).

Bakgrund**Principer för överförande av beslutanderätt i kommunen**

Beslutanderätten i kommunen utövas av kommunfullmäktige som utses av kommunens röstberättigade medlemmar i allmänna val (1 kap 4 § KL). Kommunallagen bygger på att kommunfullmäktige överför en del av denna beslutanderätt genom att ge uppdrag åt nämnderna att besluta i kommunfullmäktiges ställe (5 kap 2 § KL). Ärenden som för kommunens del är av ”principiell beskaffenhet eller annars av större vikt” måste dock alltid beslutas direkt av kommunfullmäktige (5 kap 1 § KL). Nämndernas ansvarsområden, uppgifter och delegationer är främst intagna i respektive nämnds reglemente, men kan även finnas i andra styrdokument antagna av kommunfullmäktige.

Kommunallagen möjliggör vidare att nämnderna i sin tur kan överföra beslutanderätt till delegater: presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en anställd. En delegat får därigenom möjlighet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap 37 § och 7 kap 5 § KL). Möjligheten för nämnden att delegera begränsas av ett antal undantag enligt 6 kap 38 § KL. Exempelvis kan ärenden inte delegeras om de avser verksamhetens mål, inriktning omfattning eller kvalitet. Det är heller inte möjligt att delegera ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda – om de är av ”principiell beskaffenhet eller av annars större vikt”.

Den möjlighet till överförande av beslutanderätt som kommunallagen medger syftar till att beslutsfattandet ska kunna anpassas till lokala förhållanden och att de förtroendevalda ska kunna avlastas rutin- och mängdärenden och få mer tid över för övergripande och inriktande frågor.

Projekt om översyn av nämndernas delegationsordningar

Kommunledningskontoret har initierat en samlad översyn av nämndernas delegationsordningar. Projektet har inbegripit en nulägesanalys med probleminventering som genomförts i samarbete med nämndernas förvaltningar. Dessa slutsatser har därefter lagts till grund för ett förslag om

Samuel Larsson

mall för gemensamma delegationer för samtliga nämnder. Förslaget förankrades och behandlades av ordförandena för nämnderna under november 2020.

Den nämndgemensamma mallen läggs till grund för föreliggande ärende om ny delegationsordning för kommunstyrelsen. De delegationer som är specifika för kommunstyrelsens verksamhetsområde har inarbetats i mallens tre avsnitt (nummer ett till tre) och som egna avsnitt (från och med avsnitt fyra).

När kommunstyrelsen har antagit ny delegationsordning är det planerat att resterande nämnder ska anta egna delegationsordningar med den gemensamma mallen som grund. Samtliga nämnder beräknas ha antagit nya delegationsordningar under första halvan av 2021.

Det ska i detta sammanhang även nämnas att utbildningsnämnden under början på 2020 antog ny delegationsordning med utgångspunkt i mallen. Detta på grund av att nämnden behövde anta helt ny delegationsordning efter att verksamheten slagits ihop med produktionsutskottet. Sedan dess har ett antal mindre ändringar gjorts i mallen, men i stort är det samma mall som nämndens nuvarande delegationsordning grundar sig på.

Sammanfattning av förslaget till nämndgemensamma delegationer

Intresset av enhetlighet i förhållande till nämndspecifika behov

Ett uttryckligt mål med översynen har varit att göra delegationsordningarna enhetliga vad gäller struktur, terminologi och att samma delegationer ska formuleras på samma sätt. En viss del av nämndernas delegationer skiljer sig inte åt i fråga om art och omfattning; dessa bör därför regleras på ett likalydande sätt inordnat i en enhetlig struktur.

Med detta sagt är det dock viktigt att poängtera att målet inte varit överordnat nämndernas intresse av att kunna bedriva verksamheterna i enlighet med etablerade och välfungerade arbetssätt och utifrån verksamhetsspecifika behov. Därför har översynen byggt på att delegationerna kan delas in i tre grupper enligt följande:

1. Delegationer för vilka starka skäl talar för enhetlighet såsom upphandling, personalärenden och firmateckning. I dessa fall bör nämndernas delegationer inte skilja sig åt.
2. Delegationer för vilka det kan vara lämpligt för vissa nämnder att avvika. Ett exempel är utlämnande av allmänna handlingar där vissa nämnders handlingar till stor del sekretessbelagda vilket påverkar hur delegationerna bör vara utformade.

Samuel Larsson

3. Delegationer där intresse av enhetlighet är mindre. Exempelvis gäller det de exakta roller som ska ges vissa delegationer. Nämnderna ska i dessa fall kunna anpassa delegationerna utifrån egna arbetssätt, resurser, kompetensfördelning och övriga verksamhetsbehov.

Struktur och systematik

En starkt bidragande orsak till att översynen initierades var att nämndernas delegationsordningar sinsemellan bygger på skiftande struktur, systematik samt språklig utformning och terminologi, något som kommer sig av att de har upprättats och vidareutvecklats oberoende av varandra. Dessa skillnader har negativa inverkan i flera avseenden. Inte minst försvårar det kommunledningskontorets stödjande och samordnande roll i juridiska och organisatoriska frågor när varje delegationsordning behöver läsas och tolkas på sitt eget specifika sätt. Det försvårar även att erfarenheter och kunskaper tas till vara mellan förvaltningarna när varje nämnd reglerar liknande delegationer på olika sätt, och när olika betydelser ges av identiska termer såsom delegationsbeslut, verkställighet och firmateckning.

Den gemensamma mallen bygger på att de tre inledande avsnitten har samma rubricering. Dessa avsnitt innehåller de delegationer som är gemensamma för nämnderna.

Avsnitt 1 är rubricerat ”Allmänna ärenden” och innehåller nämndgemensamma delegationer gällande beslut brådskande ärenden (så kallade ordförandebeslut), hantering av begäran av allmänna handlingar, administrativa beslut under handläggningen, yttranden och företrädande av nämnden mot utomstående part, utseende av särskilda roller, antagande av styrande dokument, ingående av avtal samt deltagande i kurser och utbildningar.

Avsnitt 2 är rubricerat ”Personal- och arbetsgivarärenden” och innehåller nämndgemensamma delegationer för anställnings uppkomst och upphörande, personalåtgärder vid särskilda omständigheter och organisationsfrågor.

Avsnitt 3 är rubricerat ”Upphandling och ekonomi” och innehåller nämndgemensamma delegationer för alla typer av upphandlingar såsom direktupphandling, ramavtal, driftavtal och avrop från ramavtal.

Avsnitt 4 och framåt är avsett att innehålla de delegationer som är nämndspecifika. Respektive nämnd ansvarar för att utarbeta en ändamålsenlig struktur i dessa delar. Kommunledningskontoret lämnar inom ramen för översynsprojektet det stöd som varje nämnd och förvaltning behöver.

Samuel Larsson

Grundläggande bestämmelser och definitioner

Det framtagna förslaget till gemensam mall och gemensamma delegationer för samtliga nämnder och kommunstyrelsen inleds med grundläggande definitioner av begrepp och terminologi. Där klargörs vad ett delegationsbeslut är och var gränsen går mot en verkställighetsåtgärd.

Samtidigt fastslås delegatens ansvar. Delegaten fattar beslutet självständigt efter egen bedömning men är skyldig att för varje delegationsbeslut noga pröva om beslutanderätt föreligger.

Det kan även uppstå fråga om en åtgärd utgör verkställighet eller om det är fråga om beslut som kan fattas på delegation eller om det behöver föras upp för behandling i nämnden. För att hantera sådana frågor innehåller mallen ett metodstöd för delegaten. Om det skulle råda oklarheter, huruvida ett beslut ryms inom given delegation, ska delegaten nämligen rådgöra med berörd chef och i förekommande fall ordföranden. Ett annat sådant metodstöd gäller även om det skulle råda oklarheter om ett beslut ligger utanför det delegeringsbara området enligt 6 kap 38 § KL. En sådan fråga är i flera fall en tolknings- och bedömningsfråga varför oklara fall ska stämmas av med nämndens ordförande eller ansvarig chef. Att oklarheter föreligger utgör en indikation på att ärenden bör avgöras av nämnden. Skrivningen understryker vikten att det ska finnas ett samförstånd mellan nämnden (främst genom dess ordförande) och förvaltningen (främst genom dess förvaltningschef) att givna delegationer tillämpas enligt nämndens intentioner.

De grundläggande bestämmelserna innehåller även klargörande om vilka beslut som kan fattas inom delegerad ärendetyp, det vill säga bifall, avslag, avvisning, avskrivning och ändring av beslut (så kallad omprövning). Det gäller förutsatt att inget annat är föreskrivet inom respektive delegation.

Den gemensamma mallen bygger på att överordnad chef äger rätt att fatta beslut inom sitt ansvarsområde.

Vad gäller anmälan av beslut till nämnden är utgångspunkten att anmälan ska ske genom att samtliga fattade delegationsbeslut anges i en förteckning som skickas till nämnden inför sammanträdet. Förteckningen ska ange ärendets rubrik, diarienummer, delegat, hänvisning till punkt i delegationsordningen och datum då beslutet är fattat. Detta gäller även för kommunstyrelsens verksamhet. Arbetsutskottets delegationsbeslut anmäls genom att beslutsprotokollet anslås på hemsidan.

Upphandling

Med den nämndgemensamma mallen har varje nämnd givits likalydande delegationer gällande upphandling. När delegationsbeslut om upphandling fattas sker det i två steg. Det första inbegriper alla åtgärder fram till och med

Samuel Larsson

fastställandet av upphandlingsdokument. Det andra inbegriper att fatta tilldelningsbeslut inklusive avbrytande av upphandling.

Vad gäller upphandlingsnivåerna har en uppdelning gjorts vad gäller de nämnder som har högre respektive lägre inköpsbehov. Den övre gränsen har satts till åtta miljoner kronor och gäller för kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, tekniska nämnden och fastighetsnämnden. Den lägre gränsen har satts vid tröskelvärdet för direktupphandling, vilket för närvarande uppgår till 615 000 kronor. Den är aktuell för socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och överförmyndarnämnden.

Förslaget till ny delegationsordning för kommunstyrelsen innebär att upphandlingsnivån är oförändrad jämfört med gällande delegationsordning.

Särskilda bemyndiganden (fullmakt)

Den gemensamma mallen innehåller i slutet av delegationsordningen ett avsnitt med särskilda bemyndiganden och arbetsbeskrivningar. Därigenom ges förvaltningschef fullmakt att företräda nämnden i mål och ärenden inför domstol, andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag. Därutöver bemyndigas förhandlingsrätt med arbetstagarorganisation i enlighet med lagen om (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL).

För nämnderna regleras även firmateckningsrätten i detta avsnitt. Eftersom kommunstyrelsen har specifika behov vad gäller firmateckningsrätt ges istället arbetsutskottet, likt tidigare, delegation att utse firmatecknare.

Exempel på övriga gemensamma delegationer

I övrigt kan följande exempel nämnas om gemensamma delegationer för samtliga nämnder.

- Beslut att göra avsteg från avgiftstaxa för allmänna handlingar
- I enlighet med förvaltningslagen begära att den som anlitar ombud ska medverka personligen vid handläggningen, att förelägga ombud att styrka behörighet
- I enlighet med förvaltningslagen avslå begäran om att ärende ska avgöras när ärende inte avgjorts inom 6 månader, så kallad dröjsmålstalan
- Sluta förlikning, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord och avvisa fordran för belopp
- Överklaga dom eller annat beslut som innefattar ändring av beslut som fattats med stöd av delegation
- Utse
 - dataskyddsombud

Samuel Larsson

- ombud för nämnden
- arkivansvarig
- arkivredogörare
- Antagande av dokumenthanteringsplan
- Ingå och säga upp personuppgiftsbiträdesavtal
- Ändring av organisationsstruktur på respektive kontor

Förslag till ny delegationsordning för kommunstyrelsen

Som tidigare nämnts ligger den nämndgemensamma mallen till grund för förslag till ny delegationsordning för kommunstyrelsen. En del av de delegationer som är specifika för kommunstyrelsens verksamhet är intagna under den gemensamma mallens första tre avsnitt, medan exploaterings- och fastighetsärenden och arkivfrågor inordnas i egna avsnitt.

Nya delegationer under "Allmänna ärenden"

Administrativ chef ges i delegation att utse tjänsteman i beredskap. Rollen inbegriper att vara ständigt anträffbar för att ta emot larm om allvarliga händelser. Den uppgiften har funnits sedan tidigare men formaliseras nu som en given delegation.

Säkerhetschef ges delegation att anta befattningsanalys för kommunen. En sådan anger vilka anställningar eller annat deltagande i den egna verksamheten som ska vara inplacerade i säkerhetsklass i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585) och säkerhetsskyddsförordningens (2018:658) bestämmelser.

Kommunstyrelsens ordförande delegeras att besluta om samtliga kommunens förtroendevaldas deltagande i konferenser, informationsmöten, studiebesök, studieresor, kurser eller dylikt om det sker med anledning av ett samlat kommunövergripande intresse. Delegationen ges främst i syfte att arvoden och kostnader ska kunna bekostas av den centrala finansförvaltningen när utbildningar och liknande sker under kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges regi.

Säkerhetschefen ges delegation att besluta om säkerhetsskydd vid utveckling eller upprättande av IT-system.

Nya delegationer under "Ekonomi"

Ekonomichefen ges delegation att försälja lösöre av uppenbart mindre betydelse till ett värde upp till 100 000 kronor. Delegationen införs främst för att obsolet möblemang ska kunna avyttras. Formuleringen "uppenbart mindre betydelse" används för att understryka att det som avyttras inte får ha något betydande kulturellt värde.

Samuel Larsson

Delegationen dödning, utsträckning, nedsättning och relaxation av inteckning samt utbyte av pantbrev har tagits bort då de inte längre behövs.

Nya delegationer under "Exploaterings- och fastighetsärenden"

Kommundirektör ges delegation att upplåta nyttjanderätt för en tid av högst 5 år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger 1 mnkr.

Förändringar under det avslutande avsnittet om bemyndiganden

Ett antal bemyndiganden har tagits bort: placering av donationsmedel, placering av medel avsatta för pensioner och förvaltning av stiftelser (fonder), placering av fondmedel då dessa inte längre behövs.

Kommundirektörens bemyndigande att utse ombud att föra kommunstyrelsens talan har omdefinierats som en delegation under punkt 1.6.2, samtidigt som kommundirektörens eget bemyndigande att företräda kommunstyrelsen har förtydligats i detta avseende.

Sammanfattning av förändringar av kommunledningskontorets delegationer

När det gäller kommunledningskontorets delegationer innebär förslaget få förändringar. En del av tilläggen sker till följd av att åtgärder som hittills genomförts som verkställighet istället omklassats som delegationer, exempelvis vad gäller att utse tjänstemän i beredskap och att anta befattningsanalys. Andra förändringar kommer sig av att bemyndiganden och fullmakter har omklassats till delegationer, såsom är fallet med att utse ombud att föra kommunstyrelsens talan. Vad gäller tillägg i kommunledningskontorets delegationer i materiell mening innebär förslaget följande:

- överklaga dom eller annan myndighets beslut som innefattar ändring av ett beslut som fattats med stöd av delegation (p 1.5.3)
- försälja lösöre av uppenbart mindre betydelse upp till ett värde om 100 000 kronor (p 3.3.5)
- upplåta nyttjanderätt för en tid av högst fem år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger en miljon kronor (p 4.2.2)

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret ser en stor fördel i att nämndernas delegationsordningar ges samma grund och bedömer att det förslag som tagits fram till ny delegationsordning för kommunstyrelsen är väl avvägt.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunstyrelsens nya delegationsordning bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Samuel Larsson

Johan Lindberg
Kommundirektör

Johan Nordenmark
Administrativ chef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Antagande av delegationsordning för kommunstyrelsen
2. Förslagen delegationsordning för kommunstyrelsen
3. Gällande delegationsordning för kommunstyrelsen

Expedieras

Utbildningsnämnden

Tekniska nämnden

Fastighetsnämnden

Socialnämnden

Byggnadsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Överförmyndarnämnden